

▶ HLASUJTE PRO NEJLEPŠÍ ADAPTAČNÍ PROJEKTY str. 4

- ▶ **ŘEKNĚTE SI O PENÍZE** NA VODOHOSPODÁŘSKÉ PROJEKTY str. 2
- ▶ HASIČI VYJÍŽDĚJÍ Z NOVÉ, **PASIVNÍ STANICE** str. 7
- ▶ **KRÁPNÍKOVÉ KRÁLOVSTVÍ** MÁ NOVÝ VSTUP str. 10

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

vítám vás po menší prázdninové pauze na stránkách našeho časopisu a směle se pustíme do čtení.

Až se zima zeptá, co jste dělali na podzim, s klidem můžete říci, že jste připravovali projekt na vodohospodářskou stavbu. Právě na projektovou přípravu je teď možné získat dotaci, a pokud ve vaší

obci potřebujete vodovod, úpravu vody nebo jinou podobnou investici, není na co čekat. S hotovou dokumentací pak můžete příští rok žádat o dotaci v novém Operačním programu Životní prostředí. Budete tak připraveni a všechno bude rychlejší a plynulejší.

Kdo zrovna nepotřebuje nějakou tu vodní stavbu, může se podívat na nabídku dalších dotací. Například obce v chráněné krajinné oblasti mohou dostat až dva miliony na nové veřejné osvětlení, které sníží množství světelného smogu. Pokud provozujete potravinovou banku, je pro vás rovněž připravena nová výzva. A Norské fondy je možné využít na záchranu biotopů a ohrožených druhů. V běhu jsou samozřejmě další výzvy, jako vždy je najdete v našich přehledech.

V rubrice Úspěšný projekt píšeme o zbrusu nové hasičské stanici, která vyrostla u moravského Holešova. Hasiči získali potřebné prostory s veškerým vybavením pro svoji práci. Budova navíc vyrostla v pasivním standardu, takže má nižší nároky na energii a je do velké míry soběstačná.

Pokud máte slabost pro ekologické projekty, které se adaptují na klimatickou změnu, pak vám nemůže ujít hlasování o nejlepších projektech z přehlídky Adapterra Awards. U nás si o projektech něco přečtete a na webu soutěže pak můžete hlasovat.

Příjemné čtení přeje

JAN RÖDLING
šéfredaktor

ŘEKNĚTE SI O PENÍZE NA PŘÍPRAVU PROJEKTŮ PROTI SUCHU

Zcela nový dotační titul Ministerstva životního prostředí urychlí čerpání evropských peněz po roce 2021 a do obcí tak přivede kvalitní pitnou vodu v co nejkratším čase. MŽP obcím nabízí čtvrt miliardy korun na projektovou přípravu budoucích investičních záměrů na dodávky a úpravu pitné vody.

Rezort tak umožní včas nachystat dostatek kvalitních projektů, které se již od příštího roku budou moci ucházet o podporu z evropských fondů na jejich realizaci. „Nastartujeme tak rychlé čerpání evropských peněz z nového programového období 2021–2027 a zároveň více než třem stovkám obcí zajistíme přístup ke kvalitní pitné vodě,“ říká ministr životního prostředí Richard Brabec.

Nové programové období operačních programů se naplno rozeběhne v příštím roce, už nyní ale obce mohou začít chystat své projektové a zadávací dokumentace na výstavbu vodovodů, úpravny vody a přivaděčů, včetně související výstavby kanalizací. Finance na jejich přípravu mohou čerpat z úplně nové výzvy Národního programu Životní prostředí. Připraveno je celkem 250 milionů korun.

„Naším dlouhodobým cílem je, aby obyvatelé obcí a měst měli přístup ke kvalitní pitné vodě. Jen v letošním roce jsme na podporu výstavby vodovodů, úpravny vody a přivaděčů mezi obce rozdělili jednu miliardu korun. Nyní dáme šanci dalším třem stovkám obcí, kterým zajistíme kompletní dokumentaci nezbytnou pro zahájení těchto finančně a časově náročných projektů. O prostředky na jejich vlastní realizaci si pak obce požádají v novém Operačním programu Životní prostředí,“ vysvětluje ministr životního prostředí Richard Brabec. Dodává, že takto připravené kvalitní projekty umožní rychle rozjet čerpání evropských peněz z nového programového období.

Dotace na pořízení projektové přípravy na vybudování vodovodu, úpravny vody a přivaděčů včetně související výstavby kanalizace pokryje až 90% výdajů a vyšplhat se může až na částku 5 milionů korun. Co konkrétně je možné do projektové přípravy zahrnout, upřesňuje ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Valdman: „Obcím poskytujeme kompletní dokumentaci, tzn. počáteční podkladové studie, jako je například geologický či hydrogeologický průzkum, odborný posudek, dále projektovou i zadávací dokumentaci. Peníze obcím navíc poskytneme zálohově a teprve po doložení skutečných výdajů bude provedeno vyúčtování dotace.“

Oprávněnými příjemci mohou být obce, dobrovolné svazky obcí, obchodní společnosti a zájmová sdružení právnických osob ovládané z více než poloviny veřejnoprávními subjekty. Příjemce musí být zároveň hlavním vlastníkem vodohospodářské infrastruktury. Žádosti je možné podávat do 29. ledna 2021 nebo do vyčerpání alokace.

„Očekáváme, že o dotace bude veliký zájem, proto by obce neměly s podáním žádosti příliš dlouho váhat. Jakmile bude alokace výzvy naplněna, příjem žádostí bude uzavřen. Průměrné náklady na projektovou přípravu se pohybují například u 20milionového projektu kolem 800 tisíc korun. Předpokládáme tedy, že podpoříme něco kolem 300 projektů a připravíme tak investice v hodnotě kolem 6 miliard korun pro rychlé a efektivní čerpání z nového OPŽP,“ uzavírá Petr Valdman. ●

V CHKO ubyde světelného smogu
Dalších 30 milionů korun na **snížení světelného znečištění v chráněných krajinných oblastech** rozděljuje obcím Ministerstvo životního prostředí prostřednictvím Státního fondu životního prostředí ČR.

Starostové a starostky získají na výměnu energeticky i světelně nevyhovujícího osvětlení až dva miliony korun. Díky dotaci pořídí zdravější a úspornější svítidla, čímž sníží negativní vliv světelného smogu na přírodu i zdraví obyvatel a zároveň uspoří výdaje za energii. O prostředky ze Státního fondu životního prostředí ČR na modernizaci soustav veřejného osvětlení se může ucházet zhruba tisícovka obcí, které se nacházejí alespoň částí svého katastru na území chráněných krajinných oblastí a současně mají méně než 100 tisíc obyvatel.

„Zájem o podporu ze strany obcí v CHKO očekáváme opět velký. Již v předchozích dvou výzvách požadovaný objem peněz dalece převyšil námi vyhrazenou alokaci 30 milionů korun. Celkově jsme doposud přijali 73 žádostí o podporu z Národního programu Životní prostředí, a to na téměř 80 milionů korun. Z nich jsme podpořili 55 kvalitních projektů, díky nimž svítidla vymění například v Hejnicích na Liberecku, v Prachaticích či v Zubří ve Zlínském kraji,“ uvádí ministr životního prostředí Richard Brabec.

Problematika světelného znečištění je v posledních letech velmi diskutovaným tématem. Mnoho vědeckých prací a studií poukazuje na řadu nepříznivých vlivů umělého osvětlení na lidské zdraví, životní prostředí, ekonomiku i bezpečnost v ulicích.

Osvětlení, které může být podpořeno státní dotací, musí splnit několik hlavních kritérií: světlo bude zaměřeno pouze do dolního poloprostoru, omezí podíl modré složky světla a sníží přesvětlování, tedy úroveň osvětlení nebo jasů komunikace, které nesmí překročit hodnoty požadované normou ČSN EN 13201 o více než 30%.

„Do způsobilých nákladů si může obec zahrnout nákup a montáž měněných i doplňovaných svítidel, optimalizaci řídicího systému v případě, že proběhne společně s výměnou svítidel, výměnu kabeláže ve sloupech veřejného osvětlení, rekonstrukci rozvaděčů nebo pronájem montážní plošiny. Až 50 tisíc korun přispěje i na projektovou dokumentaci,“ upřesňuje Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR. ●

Stovky obcí se pustí do zateplování a využívání dešťovky i odpadů
Připravené investice se mohou spustit. **Ministerstvo životního prostředí schválilo dotaci 2,7 miliardy korun šesti stovkám úspěšných žadatelů.**

Podpora míří především do obcí, které s její pomocí zrenovují veřejné budovy, začnou využívat srážkovou vodu nebo zajistí efektivnější zpracování odpadu. Největší část peněz putuje do obcí na energeticky úsporné renovace veřejných budov. V Moravském Písku si díky tomu opraví sokolovnu, v Kostelci nad Orlicí se mohou pustit do renovace budovy knihovny a v Kladně zateplí základní školu. „Na energetická opatření ve veřejných budovách jdou téměř dvě miliardy korun. Peníze pošleme více než čtyřem stovkám obcí, které je nejčastěji využijí při modernizaci nejrůznějších školních budov. Mezi podpořenými projekty ale najdeme i památkově chráněné stavby, radnice, sportovní haly či nemocnice,“ říká ministr životního prostředí Richard Brabec.

Zelenou dostaly i projekty na hospodaření s dešťovou vodou či efektivnější zpracování odpadů. „Obcím přináší nezanedbatelné a hlavně dlouhodobě úsporné provozní náklady, které pak mohou investovat do dalších projektů, na které by se jinak třeba vůbec nedostalo,“ vysvětluje

ministr Richard Brabec a dodává: „Každoročně vyjíždíme do všech krajů, kde navštěvujeme místa a projekty realizované díky našim dotacím. Je povzbuzující vidět konkrétní výsledek, zůstat když víte, kolik práce za každým projektem stojí. Každá opravená školka nebo nová retenční nádrž má přímou nejen ekologickou, ale velmi často i společenskou.“

Na projekty z tzv. Velké dešťovky půjde přes 50 milionů korun. Podstatná část peněz pomůže s využíváním dešťové vody. Na mateřské škole v Říčanech poroste zelená střeška, v Táboře revitalizují sídlištní park, který bude dešťovou vodu lépe vsakovat a zadržovat.

„Projektů, které řeší, jak efektivně dešťovou vodu v obcích zadržet a následně ji zásadně či jinak využít, neustále přibývá. Když jsme Velkou dešťovku spustili, hlásily se nám jednotky žadatelů. Nyní máme schváleno už přes 100 projektů za 750 milionů korun a další projekty obce připravují. Nové žádosti stále přijímáme, výzva je otevřena až do začátku ledna příštího roku a peněz je zatím dost,“ informuje ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Valdman. ●

Potravinové banky zachraňují jídlo, podpoří je dotace

Tuny potravin končí v popelnicích, potravinové banky rozdělují jídlo mezi potřebné. Šetří tím také životní prostředí. Právě pro potravinové banky je určena nově vyhlášená dotační výzva z Operačního programu Životní prostředí. Peníze je možné získat na vybudování či rekonstrukci skladů potravin, nákup svozové a manipulační techniky a pořízení vybavení skladů potravin.

Připraveno je sto padesát milionů korun. Žádosti mohou podávat pouze stávající potravinové banky, tedy organizace, které zdarma shromažďují darované potraviny, skladují a přidělují je humanitárním nebo charitativním organizacím, nebo institucím, které zdarma poskytují potravinovou pomoc lidem v hmotné nouzi. Subjekt musí být v době podání žádosti členem České federace potravinových bank, žádosti může také předkládat i sama federace.

Podpora může dosáhnout až 95 procent z celkových způsobilých výdajů. Žádosti je možné podávat už nyní, nejzazším termínem je 15. března 2021. Cílem je snížení množství potravinových odpadů. ●

Dotace na ekologickou výuku dětí jsou vyčerpány

Necelý měsíc a půl od spuštění příjmu žádostí jsou dotace na ekologické výukové programy (EVVO) vyčerpány. Státní fond životního ČR přijal od počátku července 67 žádostí na částku přesahující 15 milionů korun a dotační výzvu uzavřel.

Podporu ekocentřům a střediskům ekologické výuky nabídlo Ministerstvo životního prostředí z Národního programu Životní prostředí již potřetí, a to v dotační výzvě číslo 1/2020. Vyhrazená částka 15 milionů korun byla určena na zajištění ekologických výukových programů pro děti předškolního a školního věku. Státní fond životního prostředí ČR zahájil příjem žádostí od 1. července, alokace se však vyčerpala ve velmi krátké době, proto příjem žádostí předčasně uzavřel. Oproti dřívějším podobným titulům mohli totiž žadatelé získat vyšší podporu na jeden projekt, a to až čtvrt milionu korun.

Žádosti budou nyní průběžně vyhodnocovány, přičemž podporu získají všechny kvalitní projekty, které naplní kritéria dotační výzvy. Podpořené výukové projekty musí být zrealizovány do konce června 2022. ●

DO FINÁLE ADAPTERRA AWARDS JDE 21 NEJLEPŠÍCH PROJEKTŮ, HLASUJTE PRO TEN SVŮJ

Hlasování v soutěži Adapterra Awards o nejlepší nápad, jak připravit česká města a krajinu na projevy změn klimatu jako sucho, vedra nebo přivalové deště, je spuštěno.

Až do konce září můžete vybírat z jedenadvaceti nejlepších českých projektů ozeleňování budov, ochlazování městských ulic nebo navrácení vody do krajiny. Pro své favority hlasujte na webu www.adapterraawards.cz.

Cílem soutěžní přehlídky Adapterra Awards je představit neotřelá technologická nebo přírodě blízká řešení pomáhající přizpůsobit naše města, domy a krajinu

klimatické změně. Do letošního ročníku se přihlásilo na osmdesát projektů. Přihlášené projekty pokryly celou škálu adaptačních opatření a byly hodnoceny odbornou porotou podle mnoha kritérií. Do finálového hlasování vybrala porota jednadvačet nejlepších.

Všechna kvalitní opatření se dostanou do inspirativní online databáze nejlepších příkladů z České republiky, ale pouze šest vítězů – v každé ze čtyř kategorií (Volná krajina, Zastavěná území, Pracovní prostředí, Náš domov), vítěz veřejného hlasování o Cenu sympatie a nejlepší projekt na území Prahy – se na jaře 2021 vydá na zahraniční exkurzi. Vítěz sekce Volná krajina navíc získá dar v hodnotě 100 tisíc korun.

Každý hlasující může přidělit dva hlasy nejsympatičtějším finálovým projektům. Online hlasování skončí úderem půlnoci 30. září 2020. V závěrečném týdnu hlasování již nebudou zveřejňovány aktuální počty hlasů pro jednotlivé projekty, aby finále

bylo napínavější. Šestice vítězů si svá ocenění převezme 4. listopadu 2020 na konferenci věnované nejlepší praxi v adaptacích na změnu klimatu.

Soutěž pořádá Nadace Partnerství a je podpořena dotací ze Státního fondu životního prostředí ČR. ●

VYBERTE TEN NEJLEPŠÍ

Přečtěte si víc o jednotlivých projektech a hlasujte pro svého favorita nejpozději do 30. září! Hlasovat můžete hned dvakrát. Navíc se po odeslání hlasu zapojíte do hlasování o zajímavé ceny. Projekt, který obdrží nejvíce hlasů, získá Cenu sympatie. Vítěz Ceny sympatie i vítězové jednotlivých kategorií budou vyhlášeni 4. listopadu 2020 na konferenci v Praze.

WWW.ADAPTERRAAWARDS.CZ

Foto: Vojta Herout

1

Foto: Vojta Herout

2

Foto: Vojta Herout

3

Foto: Vojta Herout

4

Foto: Vojta Herout

5

Foto: Vojta Herout

6

1.-2. MOKŘADY JABLONNÉ – ráj pro lidi i přírodu, soustava 8 tůní, zamokřené oblasti i lužní olšový les včetně 2 potoků jsou kvalitní ukázkou zadržování vody v krajině...

3.-4. PARK U RAKOVÁČKU v Rokycanech. Rakovský potok, pojmenovaný po mimořádně početné populaci chráněného raka kamenáče, už neomezuje žádné uměle narovnané koryto...

5.-6. ENVIRONMENTÁLNÍ PARK ŠKROLOVEC. Na okraji sídliště Olšava v Uherském Brodě byly ještě nedávno jen neudržované křoviny skrývající skládku. Dnes – květnatý park, který doplňuje sezónně vysychající mělké tůně...

7.-8. HOSPODAŘENÍ SE SRÁŽKAMI NA BAHNĚ. Dešťová voda z rodinných domů a veřejných ploch okolo bratčické návsi už nově neputuje do kanalizace, ale do jezírka...

9. ZDRAVÝ DŮM, který hospodaří s vodou v krajině díky kořenové čističce, jímce na dešťovou vodu a zelené střeše...

10. PESTRÁ KRAJINA NA STATKU VODŇANSKÝ. Statek hospodaří na menších půdních blocích, samozřejmostí jsou biopásky s pestrou skladbou plodin a biokoridory osázené původními dřevinami...

11. NOVÝ PROSTOR PRO ŘEKU DYJI. Hraniční řece byly vráceny tři vedlejší mrtvé meandry...

Foto: Vojta Herout

7

Foto: Vojta Herout

8

Foto: Vojta Herout

9

Foto: Vojta Herout

10

Foto: Povádí Moravy

11

NORSKÉ FONDY PŘISPĚJÍ K ZÁCHRANĚ BIOTOPŮ A OHROŽENÝCH DRUHŮ MIMO CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ

Až 5,2 milionu korun na záchranu ohrožených přírodních biotopů a rostlinných či živočišných druhů uvedených na červených seznamech mohou získat zájemci z nové dotační výzvy Norských fondů.

Foto: Marek Drha

Foto: Květoslava Kapková

Foto: Květoslava Kapková

Státní fond životního prostředí ČR nabízí ve výzvě Rondane celkem 78 milionů korun na menší záchranné projekty v lokalitách mimo zvláště chráněná území. Příjem žádostí odstartuje 14. září 2020.

Norway grants

Čerstvě vyhlášená dotační výzva Rondane je součástí finanční podpory poskytované České republice v rámci programu Životní prostředí, ekosystémy a změna klimatu z Norských fondů. Jejím cílem je pomoci zvýšit odolnost našich ekosystémů a podpořit biologickou rozmanitost v krajině.

„Výzva Rondane je koncipována jako doplňková k jiným dotačním titulům v oblasti ochrany přírody financovaným z veřejných národních a evropských zdrojů, zejména k Operačnímu programu Životní prostředí. Podpora je proto naměřena na projekty menšího rozsahu, a to mimo zvláště chráněná území, kde není finanční podpora stále dostačující. Všechna realizovaná opatření musí současně vycházet z příslušných národních či regionálních dokumentů stanovujících přístup k ochraně přírody a krajiny,“ přibližuje Petr Valdman, ředitel Státního fondu životního prostředí ČR.

Prostředky z Norských fondů je možné využít na ochranu ohrožených přírodních biotopů, například k obnově mokřadů a zvýšení retence vody v krajině, výsadbě původních druhů dřevin nebo k ochraně před invazivními druhy rostlin. Druhou oblastí podpory je ochrana ohrožených rostlinných a živočišných druhů uvedených na tzv.

červených seznamech, a to prostřednictvím ochrany jejich přirozených stanovišť. Příspěvek tak bude možné získat na vytvoření hnízdišť pro ohrožené druhy, na péči o staré sady, významné stromy a kamenné snosy, dále na biotopové úpravy dřevin, obnovu otevřených písčin či kupříkladu na zprostředkování migračních překážek živočichů.

„Abychom měli jistotu, že jsou navrhovaná opatření v dané oblasti relevantní a v souladu s národními a regionálními cíli v ochraně ekosystémů a biodiverzity, musí být součástí každé předložené žádosti odborné stanovisko Agentury ochrany přírody a krajiny ČR s vyhodnocením přínosnosti navrhovaného projektu,“ upřesňuje k novému dotačnímu titulu Petr Valdman.

O dotaci mohou požádat všechny subjekty, které jsou v České republice registrovány jako právnické osoby. Žadatelé mohou na jeden projekt získat podporu od 130 tisíc do 5,2 milionu korun a pokryt tak až 90 % celkových způsobitelných výdajů.

Příjem žádostí do výzvy Rondane bude otevřen 14. září a potrvá do 30. listopadu 2020. Žádosti budou přijímány online prostřednictvím Agendového informačního systému Státního fondu životního prostředí ČR. ●

PROČ PŘÁVĚ RONDANE?

Národní park Rondane je nejstarším národním parkem v Norsku. Byl založen v roce 1962 a rozkládá se na ploše 963 km². Jeho krajinu tvoří zvlněné vrcholy hor, hluboké ledovcové kary a několik horských jezer. Krása horské krajiny Rondane inspirovala mnoho norských spisovatelů a dramatiků. Nejznámějším dílem je hra Peer Gynt od Henryka Ibsena, jejíž část se odehrává právě na území dnešního národního parku. V parku žije několik desítek druhů savců a více než 120 druhů ptáků, park je také jedním z posledních míst, kde se můžete setkat s divokými soby.

V polovině června se na Zlínsku otevřela nová hasičská stanice. Je postavena v pasivním energetickém standardu.

HASIČI VYJÍŽDĚJÍ Z NOVÉ, PASIVNÍ STANICE

Krajští hasiči do té doby sídlili společně s dobrovolnými hasiči v městské budově. Pro lepší akceschopnost a modernější vybavení ale potřebovali nové zázemí. Nová stanice vyrostla za třináct měsíců v průmyslové zóně Holešově nedaleko dálnice. „Hasiči zde získali zejména prostornou garáž pro stále větší zásahovou techniku, sklady, zázemí pro jednotku, zahrnující školici a odpočinkové místnosti, místo pro fyzickou přípravu, stravování, sociální zázemí a další prostory nutné pro zabezpečení akceschopnosti. Důležitou vlastností budovy je, že je postavena v tzv. pasivním standardu,“ uvádí Lucie Javoříková, tisková mluvčí HZS Zlínského kraje.

K vytápění stanice o celkové podlahové ploše 1 138 čtverečních metrů slouží dva plynové kotle. Vodu ohřívají solární termické kolektory umístěné na střeše objektu a napojené do akumulací nádrže o objemu 1 500 litrů. Pro zajištění kvality vnitřního prostředí slouží pět rekuperačních jednotek. Efektivní střešní pilové světelníky zajišťují dostatek přirozeného světla do prostorů garáží a dílen. Osvětlení je zajištěno úspornými LED svítidly.

Jedná se o stanici, která slouží pro nepřetržitý výkon služby profesionálních hasičů. Tato stanice je navržena jako samoobslužná, to znamená, že při výjezdu jednotky mohou stanici opustit všichni hasiči a budova se o sebe postará sama.

V objektu jsou mimo administrativních místností, garáží s dílnami a prostorů pro mytí techniky také prostory pro udržení kondice hasičů i oddechové prostory pro nepřetržitý třísměnný provoz.

Celkové náklady na novou základnu se vyšplhaly na téměř 60 milionů korun. Kromě samotné budovy mají hasiči k dispozici požární věž, sportoviště a potřebnou infrastrukturu. Energeticky pasivní stavba také dostala dotaci z Operačního programu Životní prostředí. ●

TECHNICKÉ ÚDAJE

Měrná roční spotřeba neobnovitelné primární energie: **96 kWh/(m².rok)**

Měrná spotřeba tepla na vytápění: **11 kWh/(m².rok)**

Na stavbu byly použity tyto materiály a výrobky:

- Okna s trojsklem s $U_w = 0,65-0,76 \text{ W}/(\text{m}^2\text{K})$
- Rychloběžná vrata s otevíráním $0,5 \text{ m/s}$ se $U_d = 0,614 \text{ W}/(\text{m}^2\text{K})$ a $U_d = 0,513 \text{ W}/(\text{m}^2\text{K})$
- Izolace základové desky tepelnou izolací z XPS tl. 280 mm
- Izolace obvodových stěn EPS šedým tl. 300 mm
- Izolace střechy tepelnou izolací z EPS 200 tl. 200 mm a EPS šedým tl. 200 mm, celková tloušťka izolace střechy 400 mm

TECHNICKÉ SYSTÉMY

- Ohřev teplé vody v zásobníku o objemu 1 500 litrů zajišťuje 13 solárních kolektorů
- Větrání s rekuperací zajišťuje 5 vzduchotechnických jednotek
- Vytápění pomocí 2 plynových kotlů, každý o výkonu 37,1 kW

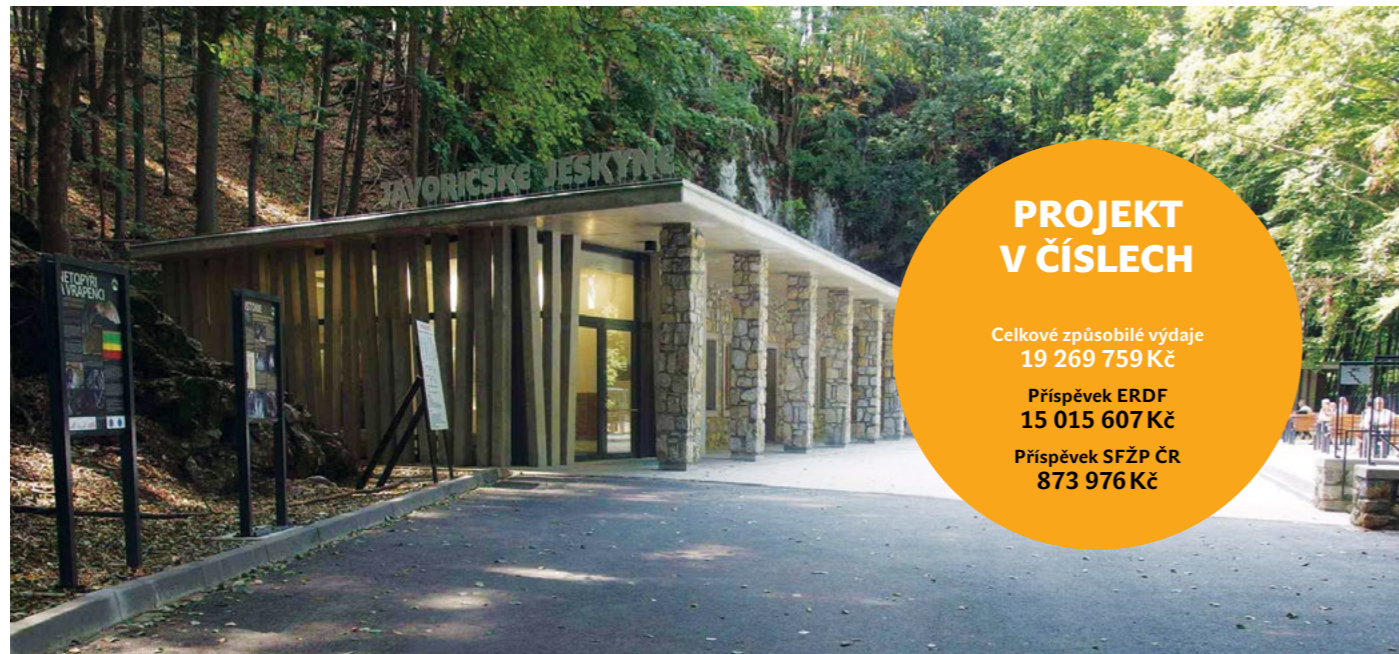
AKTUÁLNÍ VÝZVY NÁRODNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

<p>Veřejné osvětlení v CHKO Ukončení příjmu žádostí: 30. 10. 2020 Alokace: 30 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 4/2020 podporuje snížení světelného znečištění. Příspěvek až 2 miliony korun je určen obcím v chráněných krajinných oblastech na rekonstrukci veřejného osvětlení. Díky dotaci obce pořídí zdravější a úspornější svítidla, omezí tak negativní vliv světelného smogu na přírodu i zdraví obyvatel a zároveň uspoří výdaje za energie. Žádat mohou obce a městské části, jejich příspěvkové organizace nebo obchodní korporace se 100% podílem obce nebo městské části.</p>
<p>Projektová příprava – vodohospodářské projekty Ukončení příjmu žádostí: 29. 1. 2021, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 250 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 3/2020 se zaměřuje na financování nákladů na projektovou přípravu, stavební a zadávací řízení na vodohospodářské projekty, pro které bude následně vypsaná výzva v OPŽP 2021–2027. Dotace na pořízení projektové přípravy na vybudování vodovodu, úpravny vody, přivaděčů včetně související výstavby kanalizace pokryje až 90% výdajů a vyšplhat se může až na částku 5 milionů korun. Oprávněnými příjemci mohou být obce, dobrovolné svazky obcí, obchodní společnosti a zájmová sdružení právnických osob ovládané z více než poloviny veřejnoprávními subjekty.</p>
<p>Záchranná centra Ukončení příjmu žádostí: 30. 10. 2020, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 20 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 2/2020 podporuje vybudování chovných kapacit pro péči o vy- mezené druhy velkých šelem, které jsou zadrženy, zajištěny či zabaveny a péče o ně náleží Ministerstvu životního prostředí, a to v rámci zoologických zahrad s licencií a záchranných center CITES. Zoologické zahrady s licencií a záchranná centra CITES mohou pro tyto účely získat až 90procentní dotaci.</p>
<p>Ekologická likvidace autovraků Příjem žádostí: od 4. 1. do 31. 3. 2021, od 3. 1. do 31. 3. 2022 Alokace: 50 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 13/2019 poskytuje 50 milionů korun na ekologické zpracování autovraků. Žádosti o podporu mohou podávat právnické a fyzické osoby, které mají oprávnění podnikat v oboru nakládání s nebezpečnými odpady a mají souhlas k provozování autovrakoviště. Žádosti o dotaci za komodity odevzdané v roce 2020 začne Státní fond životního prostředí ČR přijímat začátkem roku 2021. Dotace je určena na kompletní zpracování autovraků, respektive zpracování odpadů (komodit) z těchto autovraků.</p>
<p>Domovní čistírny odpadních vod Ukončení příjmu žádostí: 30. 6. 2021, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 200 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 12/2019 je určena na zlepšení čištění splaškových vod pomocí domovních čistíren pro oblasti, kde není z technického či ekonomického hlediska možnost připojení nemovitostí ke stokové síti zakončené ČOV. Dotaci je možné získat na vybudování soustavy domovních čistíren odpadních vod do kapacity 50 ekvivalentních obyvatel. Příspěvek se vztahuje pouze na čistírny u budov využívaných k trvalému bydlení a na budovy ve vlastnictví obce. Soustava musí zároveň odkanalizovat minimálně 30 procent z celkového počtu obyvatel v dané části obce či města.</p>
<p>Alternativní pohony Ukončení příjmu žádostí: 31. 10. 2020, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 100 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 11/2019 nabízí dotace na vozidla s nízkými nebo nulovými emisemi. Spolu s vozidly na alternativní pohon jsou podporovány i dobíjecí stanice. Peníze je možné získat na nákup nových vozidel či pronájem vozidel formou operativního leasingu na tyto alternativní pohony: CNG, plug-in hybrid (PHEV), hybrid (FHEV), elektromobil. Technickou specifikaci najdete v rozšířeném textu výzvy, žadatelé mohou být subjekty především z veřejné sféry.</p>

AKTUÁLNÍ VÝZVY NÁRODNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

<p>Výsadba stromů Ukončení příjmu žádostí: 30. 4. 2021, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 200 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 9/2019 je novým dotačním programem na podporu komunitní výsadby listnatých stromů na veřejných prostranstvích. Získat dotaci až 250 tisíc korun, zasadit stromy a zapojit se do celonárodní iniciativy Sážíme budoucnost může prakticky každý. Příspěvek je určen k úhradě sazenic, potřebného materiálu i následné péče o stromy. Žádat mohou všechny subjekty s prokazatelným vztahem k místu realizace projektu s výjimkou politických stran a hnutí.</p>
<p>Průzkum, posílení a budování zdrojů pitné vody Ukončení příjmu žádostí: 18. 12. 2020, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 600 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 2/2018 se zaměřuje na zlepšení zásobování pitnou vodou a vyhledávání nových zdrojů vody pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou v odpovídající kvalitě. Do podporovaných projektů patří realizace nových nebo regenerace stávajících zdrojů vody pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou, stavba, zkapacitnění, případně rekonstrukce nefunkčních přivaděčů pitné vody a realizace průzkumných vrtů za účelem vyhledání zdrojů pitné vody pro zásobování obyvatelstva.</p>
<p>Dešťovka Ukončení příjmu žádostí: do vyčerpání alokace Alokace: 440 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 12/2017 podporuje udržitelné a efektivní hospodaření s vodou v obcích. Motivuje vlastníky a stavebníky obytných domů k udržitelnému a efektivnímu hospodaření s vodou a snižuje tak množství pitné vody odebírané z povrchových a podzemních zdrojů. Výzva je pokračováním úspěšného programu Dešťovka. O peníze je možné žádat na systémy, které využívají srážkovou vodu pro zalévání zahrady, na splachování toalet, případně na takové systémy, které budou recyklovat odpadní vodu. Výzva je určena pro majitele domů.</p>
<p>Likvidace akutních zátěží Kontinuální výzva Ukončení příjmu žádostí: 31. 12. 2020, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 100 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 3/2017 podporuje odstraňování akutních ekologických zátěží s neznámým původcem. Platí to zejména pro místa v bývalých továrních areálech či opuštěných průmyslových skladech, jejichž majitel je neznámý nebo se k areálu nehlásí. O dotaci mohou žádat kraje, obce s rozšířenou působností i obce, které na svém území mají sklad či skládku nebezpečného odpadu.</p>
<p>Územní studie krajiny Ukončení příjmu žádostí: 31. 12. 2023, nejpozději však do vyčerpání alokace Alokace: 35 000 000 Kč</p>	<p>Výzva č. 14/2016 nabízí obcím kofinancování ve výši 10 procent na projekty územních studií krajiny podpořených z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) v gesci Ministerstva pro místní rozvoj. Podmínkou získání dotace je vydané rozhodnutí o poskytnutí finanční podpory v IROPu, konkrétně v prioritní ose 3 operačního programu, určené na územní studie krajiny. O dotaci mohou žádat obce s rozšířenou působností.</p>

► KRÁPNÍKOVÉ KRÁLOVSTVÍ MÁ NOVÝ VSTUP

PROJEKT V ČÍSLECH

Celkové způsobilé výdaje
19 269 759 Kč

Příspěvek ERDF
15 015 607 Kč

Příspěvek SFŽP ČR
873 976 Kč

Vstupní trakt Javoříčských jeskyní a nádvoří před nimi prošly díky dotaci z Operačního programu Životní prostředí rozsáhlou rekonstrukcí a v novém hávu už pět let vítají zájemce o skryté krasové útvary. **Výsledek projektu si pochvaluje vedení jeskyní a nadšení jsou i návštěvníci.**

Rozsáhlý jeskynní systém Javoříčských jeskyní u obce Javoříčko na Litovelsku je výjimečný nejen svými rozměry, ale i mohutností a bohatostí krápníkové výzdoby. V jeho unikátní rozmanité a zachovalé krápníkové výzdobě najdeme encyklopedii krápníkových tvarů od jemných brček přes hůlkové, mrkvové i excentrické stalaktity, rozměrné sintrové záclony, stalagmity a obří sintrové kupy až po stěny pokryté stovkami čtverečních metrů sintrových kaskád a náteků. A všechna ta nádhera byla objevena teprve před osmdesáti lety. V roce 1954 pak byl vybudován provozní areál jeskyní, jehož stav v letech před rekonstrukcí i přes všechny opravy nevyhovoval nárokům současného provozu. „Jeho technický stav odpovídal šedesáti letům intenzivního používání. Nejhůře na tom bylo nádvoří – byla na něm špatná statika a hrozilo, že se může každou chvíli propadnout,“ popisuje Lubomír Příbyl ze Správy jeskyní ČR. Nápravu stávající situace nebylo možné řešit prostou rekonstrukcí budovy. „Naprostou už nevyhovovala dnešním potřebám jak zaměstnanců, tak návštěvníků jeskyně,“ dodává. Správa jeskyní ČR se proto rozhodla situaci vyřešit výstavbou nové provozní budovy.

Výstavba nové vstupní budovy byla součástí rozsáhlejšího projektu Stavba nové provozní budovy Javoříčských jeskyní je výsledkem dlouhodobé-

ho plánu na obnovu provozního zázemí a technické infrastruktury zpřístupněných jeskyní. „Především se jedná o výstavbu nových provozních budov, generální rekonstrukce stávajících objektů, zvelebování vstupních areálů přiléhajících k jeskyním a v neposlední řadě výměnu technických zařízení uvnitř jeskyní, jako jsou chodníky, zábradlí, elektroinstalace, rozvody vody a další,“ přibližuje Lubomír Příbyl.

První akcí tohoto rozsáhlého záměru byla v roce 1995 rekonstrukce vnitřního vybavení Punkevních jeskyní. „Poté následoval jeden projekt za druhým podle toho, jak se dařilo zajišťovat finanční prostředky na jejich realizaci,“ vypráví a zdůrazňuje, že bez velké pomoci zřizovatele Správy jeskyní ČR, jímž je Ministerstvo životního prostředí, by se nepodařilo zrealizovat ani polovinu zamýšlených investičních akcí.

Od projektu k realizaci

V roce 2013 tedy nechala Správa jeskyní ČR zpracovat projektovou dokumentaci rozsáhlé rekonstrukce provozního areálu Javoříčských jeskyní. Bylo provedeno zaměření stávajícího stavu provozní budovy, byly obstarány vstupní údaje pro lokalizaci stavby, vypracovány architektonické a objemové studie, zabezpečeny průzkumy potřebné pro vypracování dokumentace i výběr staveniště, byla vypracována dokumentace přikládána k návrhu na vydání územního rozhodnutí o změně stavby, vypracována dokumentace přikládána k žádosti o vydání stavebního povolení ve spojeném řízení, projednána dokumentace s dotčenými orgány a organizacemi v průběhu a závěru projekčních prací, byla získána jejich souhlasy nutné

Nový objekt vstupní budovy má podobné parametry jako původní a je zhruba o metr posunut do nádvoří. Místo okénka na nádvoří, z něhož se prodávaly vstupenky, mají návštěvníci k dispozici novou místnost s vitrínami s expozicí o jeskyních. Nově tu vznikla šatna pro průvodce, sprchy a další zázemí.

1 Foto: Jiří Komárek, commons.wikimedia.org

2 Foto: Michal Werkmann, commons.wikimedia.org

3 Foto: Jiří Komárek, commons.wikimedia.org

pro podání žádosti o vydání územního rozhodnutí, bylo zajištěno územní rozhodnutí o změně stavby včetně nabytí právní moci a zajištěno stavební povolení ve spojeném řízení.

Následně byla vypracována a podána žádost o dotaci z OPŽP v ose 6.2, vypsána veřejná zakázka na dodavatele stavby a poté, co byl dodavatel stavby vybrán, bylo možné přistoupit k realizaci projektu. Vlastní stavba byla zahájena v dubnu 2014 a v červnu 2015 byla dokončena. „Projekt byl součástí dlouhodobého plánu obnovy materiálně technické základny zpřístupnění jeskyní,“ doplňuje Lubomír Příbyl.

Samotná realizace projektu zahrnovala zejména výstavbu nové provozní budovy, zvětšené po celé délce o 1,5 metru do ná-

dvoří, včetně instalace malé expozice o národní přírodní rezervaci Špraněk, jež je zařazena na seznamu evropsky významných lokalit, v prostoru před pokladnou a ve vstupu do jeskyně. Dále šlo o výstavbu sociálního zařízení pro veřejnost včetně zařízení pro zdravotně postižené, výstavbu dílny a skladů určených pro zajištění údržby jeskyně a objektů, výstavbu garáže určené pro služební vozidlo, zbudování inspekčního pokoje pro služební účely, rekonstrukci celé plochy nádvoří, které částečně tvoří strop nad dílnami a toaletami pro veřejnost, a stavbu stánku pro prodej upomínkových předmětů, jejichž prodej byl do té doby zajišťován v omezeném sortimentu v pokladně při prodeji vstupenek.

1. a 2. JESKYNĚ jsou národní přírodní rezervací a mají bohatou krápníkovou výzdobou nejrůznějších tvarů a barev. Při průchodu je možné spatřit obří stalagmity, malé krápníčky, brčka či takzvané záclony.

3. SKALNÍ MOST. U vstupu do jeskyní mohou návštěvníci obdivovat skalní útvar ve tvaru mostu.

Jakkoliv kostrbatě a vyčerpávajícím dojmem celý proces od prvotní myšlenky po dokončenou stavbu působí, Lubomír Příbyl je s projektem po všech stránkách spokojen. „Objektivně musím konstatovat, že spolupráce se Státním fondem životního prostředí ČR i Ministerstvem životního prostředí při přípravě žádosti a následném financování probíhala bez zbytečných průtahů,“ konstatuje. „Jednání byla vždy věcná a racionální, faktury dodavatelům byly propláceny v době splatnosti,“ říká. Stejně spokojen je i se vstupní budovou. „V roce 2014 jsem psal do naší ročenky, že se mi projekt budovy osobně moc líbí a že předpokládám, že se bude líbit i návštěvníkům, a můj předpoklad se potvrdil. Na vzhled areálu máme od drtivé většiny návštěvníků velmi pozitivní reakce a z hlediska kvality provedení stavby je její užívání bez

Foto: Petr Zajíček

Foto: Ing. J. Flek

Foto: Nazgul02

závažnějších problémů. A pokud se nějaké problémy vyskytly, byly ve spolupráci s projektantem, technickým dozorem a dodavatelem stavby vyřízeny k naší spokojenosti.“

To hlavní se skrývá v podzemí

Ročně navštíví jeskyně přes 40 000 návštěvníků. Reprezentativní vstupní budova je pro ně příjemným uvítáním, to hlavní se ale ukrývá v hlubinách země za ní. Javoříčské jeskyně označuje mnoho odborníků za jednu z nejkrásnějších v Česku. Svými přes šest kilometrů dlouhými sítěmi chodeb tvoří rozsáhlý krasový komplex.

Jeskyně se utvářely v několika vývojových fázích, kdy docházelo k podzemnímu soustoku dvou toků, jejichž vody byly odváděny do nižších úrovní jeskyně. Nejpodstatnější část Javoříčských jeskyní se utvářela pravděpodobně v průběhu třetihor, kdy docházelo vlivem zemětřesení k říční stropů a stěn a ke vzniku velkých dómovitých prostor.

Část Javoříčských jeskyní nazývaná Svěcená díra byla pro místní lid přístupná od pradávna. Vypráví se, že zde lidé již ve třináctém století hledali úkryt před mongolskými nájezdníky. Její název pochází pravděpodobně z pobělohorské doby, kdy tam čeští bratři sloužili zakázané mše. Nejstarší kroužkové nápisy na stěnách jsou ze začátku devatenáctého století.

Z celkové délky 6 000 metrů chodeb a síní je 760 metrů horního patra zpřístupněno veřejnosti. Velkolepé vstupní prostory vrcholí Dómem gigantů o délce šedesáti a výšce místy až dvaceti metrů s mohutnými pagodami stalagmitů, girlandami stalaktitů a barevnými sintrovými vodopády na stěnách. Veliké krápníky tu rostou už miliony let. Stáří je vůbec velkou dominantou zdejšího krasu. Jeskyně jsou suché, nenacházejí se tu žádné vodní toky ani jezera. Je to dáno tím, že řeka, která kdysi pomáhala vápencové útvary vytvářet, se dnes dostala daleko pod tehdejší úroveň. „Hladina řeky Špraněk, protékající krasem, je dnes asi sto metrů pod samotnými jeskyněmi. Dómy a krápníky se tedy musely tvořit už před miliony let,“ míní vedoucí Javoříčských jeskyní Martin Koudelka.

Prohlídka pokračuje romanticky modelovanými chodbami s krápníkovou výzdobou mimořádně pestrých tvarů. Kromě toho, že jeskyně patří k nejkrásnějším u nás, jsou také největším zimovištěm netopýrů, především vrápenců, u nás. Jejich počet tu stále vzrůstá a v zimním období přesahuje 5 000 jedinců.

Ve stejném roce, kdy byl vybudován vstupní areál Javoříčských jeskyní, dokončila Správa jeskyní ČR ještě další dva

JESKYNĚ V MLADČI. Rekonstrukcí v posledních letech prošly i jeskyně v nedaleké Mladči. Správa jeskyní ČR se podařilo vrátit původní podobu a význam hrázdně budově z počátku minulého století, vybudovat nový vchod z jeskynního systému a pozvat návštěvníky do nových výstavních a přednáškových prostor. Šlo o vůbec největší investici v historii Mladečských jeskyní, která tento turistický cíl ještě zatraktivnila.

projekty: výstavbu nové provozní budovy u Puntekných jeskyní a projekt obnovy návštěvnické infrastruktury jeskyní Moravského krasu, pod čímž se skrývá instalace vzdělávacích expozic uvnitř jeskyní Výpustek, Kůlna, Balcarka a Kateřinská a rozsáhlá expozice v prvním patře provozní budovy Výpustek. „Byly to první tři projekty, na jejichž realizaci Správa jeskyní ČR žádala o dotace z OPŽP a SFŽP ČR,“ uvádí Lubomír Příbily.

„Správa jeskyní ČR nyní žádá o dotaci z OPŽP na stavbu Domu přírody Českého krasu u Koněpruských jeskyní a výstavbu Návštěvnického střediska Chýnovské jeskyně. V současné době byly oba projekty výběrovou komisí řídicího orgánu OPŽP doporučeny k financování,“ uzavírá příběh další části rozsáhlého projektu. ●

Foto: P. Šišma

Javoříčské jeskyně nabízejí dechberoucí podívanou, ale i připomínku obdivuhodného umu prvních průzkumníků jeskyní

Dnešní návštěvníci jeskyní se dovnitř vydávají sice v osmistupňovém chladu, ale pohodlnou cestou, při které míjejí pamětní desku lesního správce Viléma Švece, jenž byl ve třicátých letech hlavním strůjcem objevu jeskyní.

Do prvního úchvatného místa jeskyní, Sutového dómu, se vchází chodbou s jen mírným stoupáním. První turisté si sice ale museli udělat pořádný výšlap. „Přišli zespodu lesem ke vstupu, vylezli zhruba sto schodů nahoru a pak museli zase sejít sto schodů dolů. Navíc procházeli sutí, která se občas dala do pohybu, takže to nebylo úplně bezpečné. Proto byl roku 1953 vykopán nový vstup do jeskyně, ale pozůstatky původní opěrné zidky a schodiště jsou dodnes viditelné,“ vypráví vedoucí Javoříčských jeskyní Martin Koudelka.

Tento sutový zával, podle kterého místo dostalo i jméno, sehrál klíčovou roli. Tím, že zhruba před deseti až patnácti tisíci lety zasypal přírodní vchod do jeskyní, je ochránil před příliš brzkým objevením se všemi možnými následky. „Díky tomu se zachovala kompletní krápníková výzdoba, na rozdíl od jeskyní objevených třeba v devatenáctém století, kdy lidé krápníky většinou postupně udlámali, aby jim ozdobili hroby, nebo je dokonce prodávali namleté na prášek, neboť se jim přisuzovaly léčivé účinky,“ říká Martin Koudelka.

Sutový dóm, zdobený bohatou krápníkovou výzdobou, má rozměry zhruba 48 na 35 metrů, výška místy přesahuje 8 metrů. Vznikl zřícením stropu v místech, kde se vápenci křížily pukliny. Původně tu kdysi dávno byla vymletá jeskynní říční chodba podobná té, kterou návštěvníci následně procházejí. Cesta současně vede kolem nehlubších propastí místních jeskyní: Medvědí jáma má 38 metrů, stupňovitá Lvi jáma dokonce celkově přes 60 metrů a vede až do nehlubšího známého spodního patra jeskyní. Poté už se otevře pohled na největší podzemní prostor na návštěvnických trasách vedoucích po horním patře jeskyní, na téměř 60 metrů dlouhý, 36 metrů široký a 18 metrů vysoký Dóm gigantů. Překonává ho pouze Olomoucký dóm, objevený v srpnu 1984, jehož délka je více než dvojnásobná. Tam se však běžní turisté nejspíš nikdy nepodívají, neboť cesta je dlouhá a složitá, takže vybudování stezky by vyžadovalo velké množství odštělů a rovnání terénu. „Dóm gigantů je známý obrovskými stalagmity, což jsou oni giganti, podle kterých dostal jméno. Dále je tu plošně nejrozsáhlejší sintrový vodopád v České republice, nazvaný Niagara,“ vypráví Martin Koudelka a připomíná, že se tu také nachází největší tuzemské zimoviště vrápence malého, který je jedním ze symbolů těchto jeskyní. „Pravidelně se tu koná sčítání těchto netopýrů a bývá jich tu v posledních letech kolem pěti a půl tisíce, z toho necelé dva tisíce jenom v tomto dómu. Strop je pak v některých místech úplně černý, jak je zakrytý těly zvířat,“ popisuje.

„Návštěvníci se v dómech často ptají, zda nemůže spadnout strop a zavalit je,“ vypráví a vzápětí vysvětluje: „K něčemu takovému dochází zcela výjimečně, a byla by tedy neuvěřitelná smůla, kdyby se to stalo, zrovna když jsou tu návštěvníci. Navíc by to vyžadovalo nějaký prvotní impuls, třeba zemětřesení nebo velké záplavy, kdy voda vymete z puklin sedimenty a masivo přestane být stabilní. Nicméně teoreticky se to samozřejmě stát může, takto ty prostory vznikaly.“

V následujícím, sníženém úseku Jeskyně tisíců brček a Pohádkové jeskyně se

Právě do tohoto dómu dorazili 14. dubna 1938 první objevitelé, vedení Vilémem Švecem, a tento den je tak veden coby datum odhalení Javoříčských jeskyní. Z deseti objevitelů jich o několik let později téměř polovinu zastřelili nacisté během vypálení blízké obce Javoříčko.

Cesta objevitelů byla tehdy mnohem složitější než ta, po které nyní chodí návštěvníci, a sami jeskyňáři k nim vzhledem k její náročnosti chovají nemalý obdiv – zvláště s ohledem na to, jak primitivní vybavení oproti dnešku měli. Například ke spuštění do propastí používali zpočátku třeba i drát elektrického vedení, protože neměli dostatek lan.

Ve Svěcené díře, což je už od nepaměti známá část jeskyní přístupná z povrchu (ovšem ve spodní části byla ucpaná vrstvou hlíny a písku), se jim nejprve podařilo vykopat cestu do samotného jeskynního systému. Otevřeli zde komín, kterým se spustili do hloubky 27 metrů, a objevili střední patro jeskyní. „Poté je čekala mimořádně obtížná cesta bludištěm puklin sahající až do spodního patra. Později byla nazvána Objevnou cestou a představuje oříšek i pro současné jeskyňáře. Je až nepochopitelné, jak jí v roce 1938 ti muži, většinou lesní dělníci, tedy žádní zkušení horolezci, prošli,“ podívuje se Martin Koudelka. I dnes je podle něho lidé, kteří ji celou zvládli, docela málo. Řada těch, kteří to zkusí, se někde v půlce radši vrátí. Jsou tam velmi úzká a klikatá místa a střídavě to vede nahoru a dolů, takže člověk vertikálně urazí desítky až stovky metrů, ovšem horizontálně se posune jen o malý kousek. „Ne nadarmo se tomu přezdívá jeskyňářská maturita,“ prozrazuje. Při hledání nových prostor je navíc potřeba mít správnou kombinaci štěstí a intuíce. „Nejtěžší je najít správné místo, kde začít. Můžete tu kopat celý život a vykopete v sedimentech pár desítek metrů chodby a nic z toho, protože bude slepá. A někde stačí s trochou nadsázky odklidit hromádku kamenů a dostanete se do zcela nových a třeba i rozsáhlých prostor,“ říká vedoucí Javoříčských jeskyní, který je sám také jeskyňářem.

„Návštěvníci se v dómech často ptají, zda nemůže spadnout strop a zavalit je,“ vypráví a vzápětí vysvětluje: „K něčemu takovému dochází zcela výjimečně, a byla by tedy neuvěřitelná smůla, kdyby se to stalo, zrovna když jsou tu návštěvníci. Navíc by to vyžadovalo nějaký prvotní impuls, třeba zemětřesení nebo velké záplavy, kdy voda vymete z puklin sedimenty a masivo přestane být stabilní. Nicméně teoreticky se to samozřejmě stát může, takto ty prostory vznikaly.“

V následujícím, sníženém úseku Jeskyně tisíců brček a Pohádkové jeskyně se

pak návštěvníci mohou pokochat rozmanitou krápníkovou výzdobou. Obě byly objeveny v roce 1939 a původně šlo o říční chodbu zaplněnou sedimenty, ve které museli objevitelé prolézat úzkou mezerou pod stropem a ještě se proplétat mezi krápníky, které v některých místech průchod zcela blokovaly, a tak bylo nutné se tímto sintrovým lesem prosekat.

Dominantou místa, která patří k jednomu ze symbolů Javoříčských jeskyní, je úchvatná Zálona. Dva metry dlouhý, 60 centimetrů široký a místy až 4 milimetry silný útvar pojmenovaný podle svého vzhledu je na okraji ozdoben i jakousi krajkou, jejíž vzorok tvoří plochy krystalizujícího kalcitu a jež při nasvícení celá dostává syté rudé zabarvení, což je způsobeno příměsí oxidů železa. Vznikla náhodou, souhrou několika okolností, v nichž hrál hlavní roli zešíkmený strop, nad kterým je navíc puklina, z níž pravidelně vytékala voda. Postupně se tak vytvořil „lem“, na kterém narůstaly další a další vrstvy. „Sklon stropu a množství přitékající vody přitom musí být v takovém poměru, aby voda nestékala příliš rychle, protože pak by žádný útvar nevznikl, nebo naopak příliš pomalu, neboť by se začaly tvořit jen jednotlivé krápníky. Plus je ještě zapotřebí správné chemické složení vody, aby se z ní kalcit vylučoval rovnoměrně a vznikl tak souvislý útvar. A tyto podmínky musí beze změny přetrvat velmi dlouhou dobu,“ vysvětluje Martin Koudelka.

Krátce za tímto místem končí krátká prohlídková trasa a lidé vycházejí umělým východem prokopaným v roce 1940 do Svěcené díry. Další z teorií, podle čeho bylo místo pojmenováno, říká, že zde podle pověsti sídlili zlí duchové, které zahlal poustevník žijící v lesích tím, že místo vykopřel svěcenou vodou.

Komu by zhruba čtyřsetmetrová trasa nestačila, může vyrazit na dvojnásobně delší. Pokračuje do Jeskyní míru, které objevila skupina jeskyňářů pod vedením Vladimíra Panoše v roce 1958. Unikátem, který je na nich k vidění, jsou takzvané excentrické krápníky připomínající kaktusy či korálové útesy, neboť jsou spirálovitě pokroucené nebo rostou jiným směrem než pouze svisle dolů. „Existuje několik teorií, jak vznikají. Nejpravděpodobnější je ta, že je zapotřebí množství vody dostatečně velké na to, aby se vytvořila na konci krápníku kapka tak, že začne vzlínat na nerovném povrchu zpět a současně krystalizuje. Krápník tak začíná růst všemi směry, tedy jakoby navzdory zemské přitažlivosti,“ uzavírá Martin Koudelka příběh objevu a výzdoby Javoříčských jeskyní. ●

Pro zájemce o dotace z Operačního programu Životní prostředí je na Call centru SFŽP ČR zřízena bezplatná Zelená linka 800 260 500.

Profesionálně vyškolení pracovníci rádi žadatelům při řešení možných nejasností ohledně zpracování a podávání žádostí. Na níže uvedené otázky odpovídala vedoucí oddělení Call centra SFŽP ČR Jana Tlustá a Elena Bočevová z Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

ČISTOTA
VODY

KVALITA
OVZDUŠÍ

ZPRACOVÁNÍ
ODPADU

OCHRANA
PŘÍRODY

ENERGETICKÉ
ÚSPORY

Prioritní osa 4

Obracím se na vás s dotazem k 141. výzvě v rámci OPŽP na revitalizaci rybníčku v intravilánu města. Naším záměrem je rybníček zrevitalizovat ve smyslu odbahnění, zpevnění hráze a rekonstrukce přítoku a odtoku a také bychom rádi provedli úpravu parku v jeho okolí. Je financování záměru z této výzvy možné?

141. výzva OPŽP je primárně zaměřena na revitalizaci zeleně v sídlech. Vodní prvky jsou v této výzvě financovány pouze jako doprovodná aktivita. Pokud je revitalizace rybníčku součástí komplexního řešení lokality, kde je úprava parku (revitalizace zeleně, ošetření či výsadba dřevin apod.) hlavním opatřením, je možné v rámci žádosti o pod-

poru financovat i popsany vodní prvek. Přijatelnost záměru z hlediska plnění ekostabilizačních funkcí doporučujeme konzultovat na místně příslušném pracovišti AOPK ČR (viz www.dotace.nature.cz/opzp-kontakty).

Dovolte mi, abych se zeptal na věc týkající se 141. výzvy OPŽP. Je možné z projektu financovat chodníky a různé přístupové cesty?

Tato výzva je primárně zaměřena na revitalizaci zeleně v sídlech. Součástí způsobilých výdajů na projekt jsou i výdaje na rekonstrukci nebo zbudování cest a pěšin z propustných či polopropustných přírodních materiálů, finančně jsou však omezeny limitem (do 10% způsobilých výdajů týkajících se realizace zeleně). Cesta/chodník musí být součástí komplexního řešení ploch

zeleně a v souladu s požadavky na přírodní materiály a propustnost. Nelze tedy podpořit např. kameny osazené do betonu ani betonovou zámkovou dlažbu apod. Pokud to technologie stavby a podmínky podloží vyžadují, lze pro obrubníky využít i beton nebo železno-pásovinnu. V projektu musí být uvedena specifikace materiálu, především v případě mlatových povrchů, u kterých je přípustný např. kámen, písek apod. a nepřípustný je např. betonový recyklát, pálená hlína apod.

Obecné informace – financování

Vím, že budeme muset podrobněji nastudovat podmínky zveřejněné v Pravidlech

pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP 2014–2020, ale můžete mi stručně popsat, jak jsou projekty v OPŽP financovány a jaké výše dotací lze dosáhnout?

Na váš obecný dotaz můžeme odpovědět také jen ve velmi obecné rovině. Program OPŽP zajišťuje využití financí z evropských fondů. Podle účelu využití se jedná o finance z prostředků Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF) či z Fondu soudržnosti (FS), přičemž dotace může být poskytnuta v OPŽP jednomu projektu buď z ERDF, nebo z FS, nikoliv z obou fondů. Také platí, že v rámci stejného projektu (předmětu podpory) nesmí být příjemce podpory současně příjemcem podpory z ostatních operačních programů nebo finančních mechanismů EU s výjimkou čerpání prostředků na zajištění vlastních zdrojů žadatele.

Přiznaná podpora může dosahovat až 85% z celkových způsobilých výdajů na projekt (výjimečně i 100% u některých vybraných opatření na ochranu přírody, tedy v prioritní ose 4). Tento limit ale nelze čekat u všech prioritních os a specifických cílů, podle cílení dotací může být stanovený limit nižší. U konkrétních projektů případně sehrává roli také veřejná podpora a její režimy, které mohou podle stanovených pravidel výši dotace ovlivnit (oproti obecně uvedenému limitu snížit). Dále lze sdělit, že v rámci některých specifických cílů může být podpora poskytována i formou kombinace nenávratné části (dotace) a jiného finančního nástroje návratného charakteru. U všech projektů je nicméně

v podstatě podmínkou spolufinancování ze zdrojů příjemce podpory. Čerpání finanční podpory může probíhat již v průběhu realizace projektu, a to na již zaplacené či na vystavené a dodavatelům neuhrazené faktury (více informací v Pravidlech pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP 2014–2020, kap. C.6).

Kromě dotace na realizaci projektu lze podporu získat rovněž na přípravu projektu i žádosti (výjimkou jsou projekty řešené v režimu veřejné podpory dle článků GBER, kdy je způsobilost výdajů ohraničena až datem podání žádosti o dotaci). Podpořitelné projekty mohou být dle situace ještě omezeny minimální hranicí způsobilých nákladů, která se liší podle typu opatření apod. Podpora se poskytuje v českých korunách, a to bezhotovostně.

Více podrobností opravdu najdete přímo v textu Pravidel.

V rámci připravované žádosti o dotaci do chystané výzvy bych se ráda zeptala, jaké můžeme v případě kladného hodnocení žádosti aplikovat metody financování. Jestli tomu správně rozumím, režim ex-ante lze dle Pravidel pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP 2014–2020 aplikovat pouze v rámci SC 2.1. Bude ale tedy možné například u námi řešeného projektu ve SC 1.4 aplikovat tzv. kombinovanou ex-post platbu? Jaký je konkrétně v tomto případě postup při proplácení?

Ano, bude to možné. Jedná se totiž o nejčastější metodu financování v programu OPŽP. Základem této kombinované metody ex-post je, že probíhá prostřednictvím plateb na základě neuhrazených nebo částečně uhrazených faktur, dotace je zasílána na bankovní účty příjemců podpory. Bude to tedy také případ vámi řešeného projektu. Fondu lze pak předložit zcela neproplacené faktury, po jejichž kontrole a schválení je vyplacena dotace na účet žadatele a ten ve stanovené lhůtě Fondu doloží, že vše řádně proplatil dodavateli. Lze nicméně předkládat i faktury již proplacené, na jejichž základě – opět po schválení ze strany finančních manažerů – je dotace poskytnuta příjemci. V Pravidlech pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP 2014–2020 věc komplexně řeší kapitola C.6, Procesy a pravidla finančního řízení, a podkapitola C.6.2, Metody financování – žádosti o platbu.

S ohledem na fakt, že řešení této problematiky je možné až po vydání právního aktu (rozhodnutí o poskytnutí dotace, RoPD), žadatelé všechny detaily vždy konzultují a řeší s konkrétními projektovými manažery a finančními manažery, kteří jsou za Fond k dotčené žádosti přiřazeni a mají za její administraci zodpovědnost (a potřebné kompetence).

Chtěl bych se zeptat na přijatelnost fakturace související s naším projektem. Jde nám například o projektovou přípravu, která byla již dříve uhrazena z účtu zřizovatele školy. Lze tyto náklady zahrnout do způsobilých výdajů projektu, když žadatelem bude přímo škola? Realizační

výdaje už budou hrazeny z účtu školy, který bude k projektu speciálně zřízen.

V aktuálním textu Pravidel pro žadatele a příjemce podpory v OPŽP 2014–2020 v kapitole B.1 se kromě dalších podmínek uvádí, že způsobilý výdaj je ten, který vznikl příjemci podpory a byl uhrazen příjemcem podpory v období od 1. ledna 2014 do 31. prosince 2023. Toto pravidlo vychází z centrální metodiky způsobilosti a je plně platné. Nelze tedy uznat popisovanou fakturaci na jiný subjekt a související platby. Jestliže tedy bude žadatelem škola, tak by mohly být způsobilými až faktury vystavené na ni (při splnění všech dalších pravidel způsobilosti výdajů dle znění Pravidel).

Obecné informace – zadávání veřejných zakázek

Obracím se na vás s dotazem týkajícím se veřejné zakázky. V současnosti připravujeme zadávací dokumentaci k podpořenému projektu v rámci výzvy na výsadbu stromů. V projektu je plánována výsadba ovocných i neovocných stromů a keřů a také následná tříletá péče. Jedná se o veřejnou zakázku malého rozsahu. Můj dotaz se týká výsadby stromů a keřů. V zadávací dokumentaci uvádíme, že budou pořízeny obecně jabloně, hrušky, třešně apod. V projektové dokumentaci jsou ale uvedeny tabulky s vhodnými odrůdami ovocných a neovocných stromů, tedy s konkrétními názvy. Potřebujeme se nyní ujistit, zda můžeme do zadávací dokumentace uvést tyto názvy vhodných odrůd. Nebudeme tím porušovat zásadu nediskriminace?

Na základě konzultace dotazu s kolegy z Odboru právního můžeme předat následující odpověď. Domníváme se, že v tomto případě se jedná o druhový název dřevin a jejich odrůd, nikoliv o značkovou specifikaci. O značkovou specifikaci by se jednalo, pokud by byla uvedena konkrétní firma, která produkuje sadební materiál. Na základě toho můžeme konstatovat, že druhový název dřevin a jejich odrůd lze v zadávací dokumentaci uvést a nepůjde o porušení pravidel stanovených pro zadávání veřejných zakázek. ●

V případě dalších dotazů k OPŽP můžete využít e-mailovou adresu dotazy@sfzp.cz, což doporučujeme zejména u odbornějších (technických, právních) či obsáhlejších dotazů. Zájemci o informace mají také k dispozici Zelenou linku 800 260 500.

REALIZUJETE PROJEKT Z OPŽP? POHLÍDEJTE SI TERMÍNY, VYHNĚTE SE KOMPLIKACÍM

Mnohé obce za sebou mají zkušenost s přípravou a realizací projektů podpořených z Operačního programu Životní prostředí. Často se jedná o finančně velmi náročné projekty, u kterých bylo nutné se vypořádat s mnoha záležitostmi, od podání žádosti přes výběr zhotovitele až po připomínky občanů.

A i když byl projekt úspěšně realizován a peníze proplaceny, je potřeba nezapomínat na plnění podmínek dotačního programu. Pohlíďte si zejména závazné lhůty uvedené v rozhodnutí o poskytnutí dotace. Jejich nedodržení může být důvodem k částečnému krácení dotace.

Jaké termíny hlídat a vyvarovat se tak zbytečným komplikacím?

- Termín ukončení realizace akce
- Termín závěrečného vyhodnocení akce

Jedná se o podmínky, které nejsou většinou pečlivě sledovány, zdají se pro realizaci projektu méně důležité. Přesto je nezbytné tyto termíny dodržet.

Prosím, evidujte a kontrolujte průběžně všechny závazné termíny, které vyplývají z rozhodnutí o poskytnutí dotace. Nezapomínejte ani na termíny předkládání monitorovacích zpráv, jejich nedodržení je dle zkušeností sankcionováno ze strany finančních úřadů.

Pokud jste zjistili, že vám nějaký termín „hoří“ nebo už jste ho promeškali, obraťte se na projektového manažera a další odpovědné zaměstnance SFŽP ČR. Pomohou vám problém řešit a snížit tak možné dopady. ●

Obce dostanou 7 miliard korun na ČOV, kanalizace a vodovody

Desítky tisíc domácností se budou moci brzy připojit na centrální kanalizaci, čistírnu odpadních vod nebo obecní vodovod.

Ministr Richard Brabec schválil podporu ve výši 7 miliard korun třem stovkám obcí, která jim pomůže zajistit kvalitnější čištění odpadních vod a chybějící vodoohospodářskou infrastrukturu nebo posílit nedostačující zdroje pitné vody.

Dotaci obdrží i stovky dalších projektů, menší obce budou moci posílit nedostačující zdroje pitné vody, školy vytvoří nové zázemí pro ekologickou výuku a samosprávy pořídí elektromobily a jiná úsporná ekologická vozidla.

„Vysychající vrty, nestabilní dodávky pitné vody, její nedostatečná kvalita a chybějící čištění odpadních vod, to všechno jsou akutní problémy, které musí dnes a denně řešit starostové řady obcí. Stavba vodoohospodářské infrastruktury a její modernizace ale obnáší investice v řádech desítek milionů, které menší a středně velké obce nejsou schopny samy ze svých rozpočtů financovat. Podpora ze strany státu je pro tyto obce zásadní a náš rezort jim v tom roky vydatně pomáhá. Jen za posledních pět let jsme investovali do rozvoje vodoohospodářské infrastruktury 16,8 miliardy korun z evropských i národních zdrojů a nyní přidáváme dalších 7 miliard korun,“ uvádí ministr životního prostředí Richard Brabec.

„Evropské prostředky jsou v tomto programovém období na vodoohospodářské projekty již vyčerpány, a proto jsem rád, že se mi podařilo vyjednat na vládě další prostředky, díky nimž můžeme ve výstavbě pro obce klíčové

infrastruktury pokračovat z rozpočtu Státního fondu životního prostředí ČR a v zásadě ihned napomoci ekonomice zapojeným dodavatelům na realizaci projektů z celého segmentu firem ve stavebnictví, od malých až po velké firmy,“ dodává šéf rezortu životního prostředí.

Zaměřeno na čištění odpadní vody

O peníze na výstavbu vodovodů a kanalizací se mohly města a obce ucházet u Státního fondu životního prostředí ČR od listopadu loňského roku. „Zájem o dotace byl obrovský, poptávka žadatelů přesáhla vyhraněnou alokaci více než trojnásobně. Náš úřad přijal přes 300 žádostí o dotaci v celkové výši 8,8 miliardy korun, většina projektů se týkala čištění odpadních vod a zhruba čtvrtina vodovodů a vodárenských přívaděčů,“ shrnuje ředitel Státního fondu životního prostředí ČR Petr Valdman.

Úřad v rekordně krátké lhůtě dvou měsíců všechny přijaté žádosti vyhodnotil a již v dubnu tohoto roku mohl ministr Richard Brabec schválit podporu v celkové výši 870 milionů korun prvním šesti desítkám projektů. Zelenou dostaly projekty, jejichž cílem bylo přivést chybějící pitnou vodu do domácností, vybudovat rozvodné sítě, přívaděče a úpravní pitné vody.

Nyní se dostává i na ostatní žadatele. „Díky nově schváleným dotacím budou obce moci dobudovat chybějící kanalizaci, modernizovat či na-

výšit kapacitu stávající čistírny nebo vybudovat zcela novou čistírnu a zabezpečit tak pro své občany centrální čištění splaškových vod, které významně ovlivňuje kvalitu našich podzemních i povrchových vod,“ shrnuje ministr Richard Brabec.

Mezi úspěšně žadatele patří i obec Sklené na Vysočině. Malá obec u Žďáru nad Sázavou nedávno s pomocí dotace modernizovala místní vodojem a zdroje pitné vody. Nyní se díky 1,5milionové dotaci bude moci pustit do revitalizace a rozšíření místní kořenové čistírny odpadních vod, jejíž kapacita pro stávající obyvatele ani pro přechodně pobývací rekreanty nestačí.

Stejně tak bude moci přistoupit k modernizaci čistírny i obec Příkazy na Olomoucku. S pomocí dotace 4,5 milionu korun tu dobudují dvě biologické dočišťovací nádrže, napojí stávající kanalizační řad na obecní čistírnu a zajistí tak centrální čištění splaškových vod v lokalitě Hynkov. Zcela novou čistírnu odpadních vod budou moci brzy využít obce Oráčov na Rakovnicku, Okna na Českolipsku nebo Kočí na Chrudimsku a desítky dalších.

„Díky podpoře z této dotační výzvy bude položeno 853 kilometrů kanalizačního potrubí, 253 kilometrů nových vodovodních trubek a vznikne 89 nových a 27 intenzifikovaných čistíren odpadních vod a také 14 úpraven pitné vody. Reálně zajistíme centrální čištění odpadních vod pro 61 tisíc obyvatel, zásobování pitnou vodou selepší pro 30 tisíc obyvatel a 10 350 lidí se bude moci zcela nově napojit na obecní vodovod,“ vypočítává přínosy podpory z dotační výzvy ministr Richard Brabec. ●

AKTUÁLNÍ VÝZVY OPŽP

Priorita přináší stručný přehled aktuálních výzev. Jejich kompletní znění včetně všech podporovaných aktivit naleznete na stránkách programu www.opzp.cz.

Posílit biodiverzitu

Ukončení příjmu žádostí: 4. 1. 2021

Alokace: 40 000 000 Kč

110. výzva Cílem je zastavení úbytku biologické rozmanitosti a degradace ekosystémových služeb. Do typu podporovaných projektů a aktivit patří předcházení, minimalizace a náprava škod na majetku způsobených zvláště chráněnými druhy živočichů s výjimkou opatření proti rybožravým predátorům podporovaným v rámci akvakultury prostřednictvím Operačního programu Rybářství. Podporuje realizaci opatření na zajištění prevence a zmírnění přímých škod způsobených níže vyjmenovanými chráněnými druhy na zemědělských kulturách a hospodářských zvířatech. Podporována budou pouze opatření, která jsou předmětem notifikace u Evropské komise, tedy realizace opatření na zajištění prevence škod způsobených zvláště chráněnými druhy, jako je vlk, rys, medvěd a jezev. Oprávněnými příjemci podpory jsou fyzické osoby podnikající a podnikatelské subjekty působící v oblasti zemědělské prvovýroby.

Nakládání se zdravotnickým odpadem

Ukončení příjmu žádostí: 1. 10. 2020

Alokace: 100 000 000 Kč

134. výzva se zaměřuje na výstavbu a modernizace zařízení pro nakládání s nebezpečnými odpady včetně zdravotnických odpadů (vyjma skládkování). V rámci této výzvy bude možné podpořit pouze projekty zaměřené na nakládání se zdravotnickým odpadem. Mezi možné příjemce podpory patří široká škála žadatelů.

VÝZVA PRODLOUŽENA

Posílení biodiverzity

Ukončení příjmu žádostí: 2. 11. 2020

Alokace: 70 000 000 Kč

139. výzva má za cíl zastavení úbytku biologické rozmanitosti a degradace ekosystémových služeb. Podporuje péči o vzácné druhy a jejich biotopy, o cenná stanoviště, dále speciální péči o vzácné biotopy, jako jsou například rašeliniště, písčiny a stepní biotopy, vzácné druhy. Dotaci je možné získat i na specifická opatření směřující ke zlepšení stavu populací vzácných druhů a stavu cenných stanovišť, na prevenci šíření a omezení výskytu invazních druhů, na realizaci opatření na zajištění prevence a zmírnění přímých škod způsobených zvláště chráněnými druhy a další opatření. Oprávněnými příjemci podpory jsou různé subjekty na škále od obcí až po fyzické osoby.

Zlepšení prostředí v sídlech

Ukončení příjmu žádostí: 2. 11. 2020

Alokace: 100 000 000 Kč

141. výzva umožňuje získat peníze na revitalizaci funkčních ploch a prvků sídelní zeleně. Mezi podporovaná opatření patří zakládání nebo obnova funkčně propojených ploch a prvků veřejně přístupné sídelní zeleně, například parků, zahrad, stromořadí, alejí, lesoparků, a zlepšení jejich funkčního stavu liniovými, skupinovými i soliterními výsadbami stromů doprovázenými založením zatravněných ploch nebo ošetřením stromů či výsadbami keřů a realizace funkčních propojení přírodních ploch a prvků. Součástí může být realizace doprovodných vodních prvků a ploch přírodně blízkého charakteru. Oprávněnými příjemci podpory jsou různé subjekty na škále od obcí až po fyzické osoby.

Ochranu národně významných chráněných území

Ukončení příjmu žádostí: 11. 1. 2021

Alokace: 100 000 000 Kč

142. výzva má za cíl zajištění potřebné péče o předměty ochrany na národně významných chráněných územích, jež jsou stanoveny schválenými plány péče, v územích Natura 2000 jsou to souhrny doporučených opatření. Podporováno je zajištění péče o NP, CHKO, NPR, NPP (včetně jejich ochranných pásem) a lokality soustavy Natura 2000 a dále PR a PP na pozemcích a/nebo stavbách ve vlastnictví státu s právem hospodaření organizační složkou státu. Oprávněnými žadateli jsou Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Správa jeskyní ČR a správy národních parků.

AKTUÁLNÍ VÝZVY OPŽP PODPORUJÍ PESTROU ŠKÁLU PROJEKTŮ

<p>Dešťovka pro obce</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 11. 1. 2021</p> <p>Alokace: 1 000 000 000 Kč</p>	<p>144. výzva se zaměřuje na hospodaření se srážkami a projekty, které pomáhají s adaptací měst a obcí na změny klimatu. Mezi podporovaná opatření patří hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu a jejich využití. Žadatelé mohou získat peníze například na podzemní nádrže, podzemní a povrchová vsakovací zařízení, průlehy, přeměnu povrchů z nepropustných na propustné, na retenční nádrže, na výstavbu střech s akumulační schopností (vegetační, retenční) a další opatření pro využívání dešťové vody. Mezi další podporovaná opatření patří například projekty na zprůtočnění nebo zvýšení retenčního potenciálu koryt vodních toků a přilehlých niv nebo na obnovení, výstavbu a rekonstrukce vodních děl sloužící povodňové ochraně.</p>
<p>Energetické úspory veřejných budov</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 2. 3. 2021</p> <p>Alokace: 2 000 000 000 Kč</p>	<p>146. výzva poskytuje peníze veřejným subjektům na snížení konečné spotřeby energie a snížení spotřeby neobnovitelné primární energie prostřednictvím využití lokálních obnovitelných zdrojů ve veřejných budovách. Dotaci je možné získat na celkové nebo dílčí energeticky úsporné renovace veřejných budov, včetně projektů realizovaných metodou EPC. Výzva cílí i na výměny zdrojů tepla s výkonem nižším než 5 MW využívající fosilní paliva za ekologičtější zdroje, podporuje se instalace solárních systémů a další opatření. Dotaci je možné získat i na výstavbu nových veřejných budov v pasivním energetickém standardu.</p>
<p>Protipovodňová opatření</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 30. 9. 2020</p> <p>Alokace: 100 000 000 Kč</p>	<p>147. výzva je určena pro státní podniky a příspěvkové organizace. Ty mohou žádat o peníze na analýzy odtokových poměrů včetně návrhů možných protipovodňových opatření, na zpracování podkladových analýz na státní a regionální úrovni pro 2. období plánování dle evropské směrnice. Podporováno je také budování, rozšiřování a modernizace systému předpovědní povodňové služby včetně budování a modernizace měřicích stanic.</p>
<p>Energetické úspory vládních budov</p> <p>Alokace: 500 000 000 Kč</p> <p>Příjem žádostí do 31. 5. 2021</p>	<p>152. výzva se zaměřuje na snížení energetické náročnosti a zvýšení využití obnovitelných zdrojů energie v budovách ústředních vládních institucí. Podporuje celkové nebo dílčí energeticky úsporné renovace veřejných budov. Patří sem typicky zateplení obvodového pláště budovy, výměna a renovace otvorových výplní a další opatření, dotační výzva se vztahuje i na výměnu zdroje pro vytápění, chlazení nebo přípravu teplé užitkové vody s výkonem nižším než 5 MW využívajícího fosilní paliva nebo elektrickou energii. Oprávněnými žadateli jsou organizační složky státu, příspěvkové organizace a veřejné výzkumné instituce.</p>
<p>Potravinové banky</p> <p>Ukončení příjmu žádostí: 15. 3. 2021</p> <p>Alokace: 150 000 000 Kč</p>	<p>153. výzva umožňuje získat peníze na vybudování a rozšíření infrastruktury potravinových bank. Jedná se především o budování či rekonstrukci skladů potravin, o nákup svozové a manipulační techniky a o pořízení vybavení skladů potravin. Projekty budování infrastruktury potravinových bank mohou předkládat pouze stávající potravinové banky, tedy organizace, které zdarma shromažďují darované potraviny, skladují a přidělují je humanitárním nebo charitativním organizacím nebo institucím, které zdarma poskytují potravinovou pomoc lidem v hmotné nouzi a bez přístupu k základním potravinám.</p>

Snižování emisí

Ukončení příjmu žádostí:
1. 2. 2021

Alokace: 400 000 000 Kč

154. výzva

umožňuje získat dotaci na náhradu či rekonstrukci spalovacích a ostatních stacionárních zdrojů znečišťování za účelem snížení emisí TZL, NO_x, SO₂, NH₃ a VOC. Podporováno je i pořízení dodatečných technologií a změny technologických postupů, které povedou k nižším emisím. Získat dotaci je možné i na omezení prašnosti z plošných zdrojů. Výzva je určena pro vlastníky a provozovatele stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší v uhelných regionech, tj. v Moravskoslezském kraji, Ústeckém kraji a Karlovarském kraji.

INOVATIVNÍ FINANČNÍ NÁSTROJE (IFN) – kombinace půjčky z fondů EU a dotace od SFŽP ČR

Odstraňování průmyslového znečištění

Ukončení příjmu žádostí:
31. 12. 2020 nebo
do vyčerpání alokace

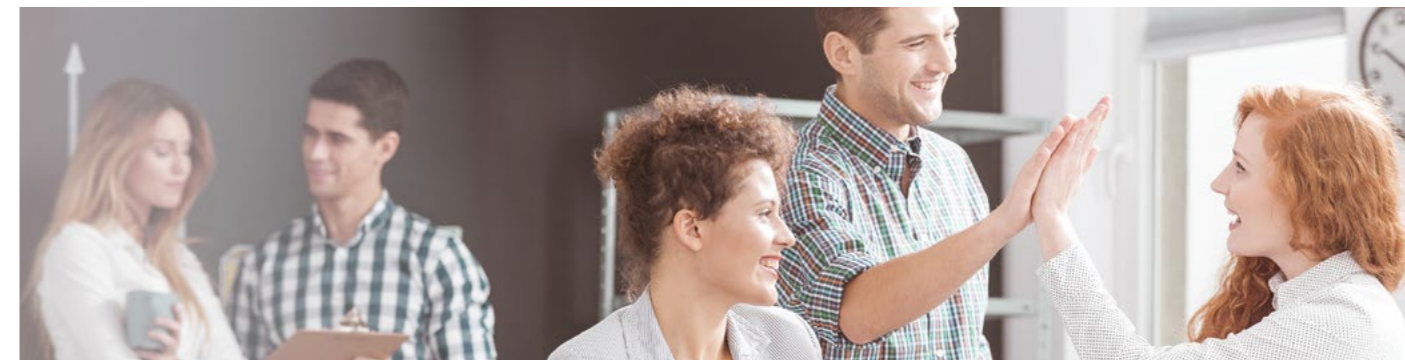
Alokace: 480 000 000 Kč

Výzva č. 1/2017 IFN

Inovativní finanční nástroje (IFN) představují nový, účinnější způsob využívání finančních prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů. Jedná se o výhodné půjčky ze zdrojů EU určené na snižování environmentálních rizik, které mohou být kombinovány s dotací z prostředků Státního fondu životního prostředí ČR.

Nabídka podpory se vztahuje na projekty z Operačního programu Životní prostředí 2014–2020 v prioritní ose 3, specifický cíl 3.5 – Snižit environmentální rizika a rozvíjet systémy jejich řízení.

INZERCE

ZAMĚSTNÁNÍ ve Státním fondu životního prostředí ČR

Nejčastěji obsazované pozice:*

- Projektový manažer / projektová manažerka
- Metodik/metodička
- Finanční manažer/manažerka
- Právník/právníčka
- Referent/referentka

Nabízíme:

- Perspektivní a zajímavé zaměstnání v příjemném prostředí
- Odpovědnost za realizaci pestré škály projektů v oblasti životního prostředí
- Pružnou pracovní dobu, motivační odměny vázané na výkon
- Možnost dalšího vzdělávání: jazyková výuka, odborné kurzy a školení
- Širokou škálu benefitů (dovolená navíc, stravenky, příspěvek na penzijní pojištění, příspěvek na rekreaci, sport a kulturní akce)

* Pozice jsou vhodné i pro OZP s ohledem na profesní a kvalifikační předpoklady.

Více informací o volných pozicích naleznete na našich webových stránkách www.sfzp.cz → Kariéra

Státní fond životního prostředí ČR • www.sfzp.cz • tel.: +420 267 994 300 • Olbrachtova 2006/9, 140 00 Praha 4

PŘEHLED VÝZEV OPERAČNÍHO PROGRAMU ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ NA ROK 2020

IDENTIFIKACE OBLASTI PODPORY			ZACÍLENÍ VÝZVY		ZÁKLADNÍ PLÁNOVANÉ ÚDAJE O VÝZVĚ		
Prioritní osa	Specifický cíl	Číslo výzvy	Podporované aktivity	Cílové skupiny	Druh výzvy	Předpokládané datum zahájení příjmu žádostí	Předpokládané datum ukončení příjmu žádostí
1	1.1 Snížit množství vypouštěného znečištění do povrchových i podzemních vod z komunálních zdrojů a vnos znečišťujících látek do povrchových a podzemních vod	151	aktivita 1.1.1 a 1.1.2 (pouze ITI Plzeň)	ITI Plzeňské metropolitní oblasti	průběžná (nesoutěžní)	1. 9. 2020	30. 11. 2020
	1.3 Zajistit povodňovou ochranu intravilánu a hospodaření se srážkovými vodami	144	1.3.1, 1.3.2, 1.3.3	veřejný sektor	průběžná (nesoutěžní)	3. 2. 2020	11. 1. 2021
		148	1.3.4	veřejný sektor	kolová (soutěžní)	15. 10. 2020	17. 12. 2020
	1.4 Podpořit preventivní protipovodňová opatření	147	aktivita 1.4.1 – zpracování podkladových analýz na státní a regionální úrovni pro 2. období plánování dle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES, o vyhodnocování a zvládnutí povodňových rizik (aktualizace vymezení oblastí s významným povodňovým rizikem, mapy rizik a mapy povodňového nebezpečí, návrhy efektivních opatření jako podklad pro plány pro zvládnutí povodňových rizik, dokumentace oblastí s významným povodňovým rizikem, zpracování podkladů pro aktualizaci plánů pro zvládnutí povodňových rizik) a zpracování podkladů pro stanovení záplavových území a map povodňového ohrožení a aktivita 1.4.2		veřejný sektor	průběžná (nesoutěžní)	1. 4. 2020
149			aktivita 1.4.1 – zpracování podkladů pro vymezení území ohroženého zvláštní povodní a aktivita 1.4.3	veřejný sektor	kolová (soutěžní)	15. 10. 2020	17. 12. 2020
2	2.4 Snížit emise stacionárních zdrojů podílející se na expozici obyvatelstva nadlimitním koncentracím znečišťujících látek v uhelných regionech	154	aktivity a), b), d), e), g)	vlastníci a provozovatelé stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší	kolová (soutěžní)	1. 7. 2020	1. 2. 2021
3	3.1 Prevence vzniku odpadů	153	aktivita 3.1.1	potravinové banky	průběžná (nesoutěžní)	1. 9. 2020	15. 3. 2021
	3.2 Zvýšit podíl materiálového a energetického využití odpadů	134	aktivita 3.2.4	subjekty zajišťující nakládání se zdravotnickým odpadem	průběžná (nesoutěžní)	2. 9. 2019	1. 10. 2020
4	4.1 Zajistit příznivý stav předmětu ochrany národně významných chráněných území	142	bez omezení, dle PD	orgány ochrany přírody pro chráněná území národního významu a území soustavy NATURA 2000	průběžná (nesoutěžní)	2. 3. 2020	11. 1. 2021
	4.2 Posílit biodiverzitu	110	aktivita 4.2.4	vlastníci a nájemci pozemků	průběžná (nesoutěžní)	1. 12. 2017	4. 1. 2021
		139	bez omezení, dle PD	vlastníci a nájemci pozemků, orgány státní správy a organizace podílející se na ochraně přírody a krajiny	průběžná (nesoutěžní)	3. 2. 2020	2. 11. 2020
	4.4 Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech	141	bez omezení, dle PD	orgány veřejné správy, vlastníci a správci pozemků	průběžná (nesoutěžní)	3. 2. 2020	2. 11. 2020
5	5.1 Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie	146	bez omezení, dle PD	veřejný sektor	průběžná (nesoutěžní)	2. 3. 2020	2. 3. 2021
	5.3 Snížit energetickou náročnost a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie v budovách ústředních vládních institucí	152	bez omezení, dle PD	organizační složky státu, státní příspěvkové organizace, veřejné výzkumné instituce	průběžná (nesoutěžní)	1. 7. 2020	31. 5. 2021

Toto je zkrácená podoba harmonogramu výzev pro OPŽP na rok 2020. Jeho úplná podoba s mnoha dalšími užitečnými informacemi je k dispozici na stránkách www.opzp.cz.

Foto: archiv SFŽP ČR

Janov: Nový park

Na dosud nevyužívané ploše v Janově vznikl nový park. Upravilo se prostranství, vybudovaly se mlatové cesty, osázely se dřeviny a trvalky a instalovalo se vybavení parku. Aktuálně probíhá rozvojová péče o vysázené rostliny.

Celkové způsobilé výdaje
1 180 871 Kč

Dotace ze SFŽP ČR
944 696 Kč

Podoblast podpory: 5.4.A – Zakládání a obnova ploch zeleně včetně doprovodných vodních prvků přírodě blízkého charakteru a realizace opatření k zajištění podmínek pro existenci volně žijících živočichů v sídlech

Název projektu: Park „Tři generací“

Kraj: Ústecký

Okres: Děčín

Příjemce podpory: obec Janov

Předpokládané ukončení projektu: prosince 2021

Foto: archiv SFŽP ČR

Hrobce: Odstranění nelegálních odpadů

V bývalém zemědělském areálu v obci Hrobce-Rohatce byly odstraněny nelegálně navezené odpady z organické výroby, které obsahovaly i toxické kovy. Silážní žlaby a zemní laguny byly sanovány, odstranilo se 745 tun odpadů.

Celkové způsobilé výdaje
4 506 491 Kč

Dotace ze SFŽP ČR
3 605 193 Kč

Podoblast podpory: 3.3 – Odstranění a rekultivace nelegálních skladů odpadů a sanace havarijních stavů, které představují akutní riziko pro životní prostředí

Název projektu: SEZ – silážní žlaby Hrobce-Rohatce

Kraj: Ústecký

Okres: Litoměřice

Příjemce podpory: Ústecký kraj

Ukončení realizace projektu: září 2019

Foto: archiv SFŽP ČR

Dašice: Přírodní zahrada

Mateřská škola v Dašicích má novou přírodní zahradu. Bylo upraveno 230 metrů čtverečních plochy, dětem slouží sedmáct nových objektů.

Celkové způsobilé výdaje
650 146 Kč

Dotace ze SFŽP ČR
450 336 Kč

Podoblast podpory: 6.1.C – Rekonstrukce a vybavení center ekologické výchovy, učeben a jiných zařízení pro účely EVVO („Přírodní zahrady“)

Název projektu: Realizace Přírodní zahrady MŠ Dašice

Kraj: Pardubický

Okres: Pardubice

Příjemce podpory: Mateřská škola Dašice, okres Pardubice

Okres: Pardubice

Ukončení projektu: květen 2019

Foto: archiv SFŽP ČR

Ostrava: Snížení emisí zápachu

Výrobní společnost, která dělá brzdy do aut, instalovala technologii studené plazmy. Ta zajišťuje neutralizaci pachových látek uvolňujících se ze dvou výduchů výrobní haly.

Celkové způsobilé výdaje
16 434 180 Kč

Dotace ze SFŽP ČR
9 038 799 Kč

Podoblast podpory: 2.1.B – Pořízení technologií a změny technologických postupů vedoucích ke snížení emisí znečišťujících látek, včetně projektů na snížení či eliminaci zápachu

Název projektu: Snížování emisí zápachu technologií studené plazmy

Kraj: Moravskoslezský

Okres: Ostrava

Příjemce podpory: Brembo Czech, s. r. o.

Ukončení projektu: květen 2020

Újezd: Zajištění svahu

V Újezdě nechali zajistit stabilitu levostranného svahu nad silnicí III/4942 pomocí zárubní zdi v délce asi 100 metrů. Dosavadní zeď byla v havarijním stavu. Rovněž se rozšířila vozovka a bylo zajištěno odvodnění silnice.

Foto: archiv SFŽP ČR

Prioritní osa 1, specifický cíl 1.3 – Zajistit povodňovou ochranu intravilánu

Název projektu: Silnice III/4942: Újezd, zárubní zeď

Kraj: Zlínský

Okres: Zlín

Příjemce podpory: obec Újezd

Ukončení projektu: 14. 12. 2017

Celkové způsobilé výdaje
4 444 190 Kč

Příspěvek EU
377 7561 Kč

Opatov: Povodňový plán

Výstražný systém a povodňový plán chrání zdraví občanů a majetek díky včasnému varování před povodňovým nebezpečím pomocí rozšíření a modernizace stávajícího lokálního varovného systému.

Foto: archiv SFŽP ČR

Prioritní osa 1, specifický cíl 1.4 – Podpořit preventivní protipovodňová opatření

Název projektu: Zpracování digitálního povodňového plánu a vybudování varovného a výstražného systému ochrany před povodněmi pro obec Opatov

Kraj: Pardubický

Okres: Svitavy

Příjemce podpory: obec Opatov

Ukončení projektu: 7. 8. 2018

Celkové způsobilé výdaje
2 520 561 Kč

Příspěvek EU
1 764 392 Kč

Lázně Bělohrad: Obnova zeleně

V Lázních Bělohrad revitalizují na několika místech zeleně, konkrétně se jedná o park Flumovy sady, park okolo nábřeží a Jiráskovo nábřeží. Stávající zeleň byla doplněna o keře a stromy. Projekt významně přispívá k posílení biodiverzity a ekologické stability sídla.

Foto: archiv SFŽP ČR

Prioritní osa 4, specifický cíl 4.4 – Zlepšit kvalitu prostředí v sídlech

Název projektu: Revitalizace zeleně ve městě Lázně Bělohrad

Kraj: Královéhradecký

Okres: Jičín

Příjemce podpory: město Lázně Bělohrad

Předpokládané ukončení projektu: 30. 9. 2021

Celkové způsobilé výdaje
1 287 181 Kč

Příspěvek EU
772 309 Kč

Ústí nad Orlicí: Zateplení mateřské školky

V MŠ Na Výsluní byly vyměněny výplně prosklených stěn v krčku, v tělocvičně a na dalších místech. Byla obložena fasáda a vyměněna střecha a byla provedena další energeticky úsporná opatření. Součástí rekonstrukce byla také nová vzduchotechnika s rekuperací a nové ústřední topení.

Foto: archiv SFŽP ČR

Prioritní osa 5, specifický cíl 5.1 – Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie

Název projektu: Snížení energetické náročnosti MŠ Na Výsluní 200, Ústí nad Orlicí

Kraj: Pardubický

Okres: Ústí nad Orlicí

Příjemce podpory: město Ústí nad Orlicí

Ukončení projektu: 6. 7. 2020

Celkové způsobilé výdaje
8 089 563 Kč

Příspěvek EU
3 235 825 Kč

ZAPIŠTE SI DO DIÁŘE

VÝSTAVY A VELETRHY

For Arch

22.–26. září 2020 / PVA EXPO Praha
Letňany

Již 31. ročník veletrhu FOR ARCH přinese kromě novinek ve stavebnictví i užitečné informace o tom, jak pro své bydlení získat dotaci. Na našem stánku Státního fondu životního prostředí ČR vám poradíme, v jaké výši a za jakých podmínek můžete aktuálně přispěvek čerpat, jak o dotaci úspěšně požádat a jakých chyb se naopak vyvarovat.

SEMINÁŘE

O dotacích proti suchu

Vyhledávané semináře o státní finanční podpoře na boj se suchem a s následky klimatické změny jsou určeny zejména starostům, zástupcům obecních, městských či krajských úřadů či zpracovatelům projektů a projekto- vých žádostem.

Plzeň

8. září 2020 / Krajský úřad Plzeňského kraje, Škroupova 18, Plzeň – zasedací místnost č. 326, 3. patro

České Budějovice

14. září 2020 / Krajský úřad Jihočeského kraje, U Zimního stadionu 1952/2, České Budějovice – sál zastupitelstva, č. dveří 2010, 2. patro

Ostrava

15. září 2020 / Krajský úřad MSK, 28. října 117, Ostrava – zasedací místnost F502

Pardubice

17. září 2020 (9:30–13:00) / Krajský úřad Pardubického kraje, Komenského nám. 125

Praha

30. září 2020 / Magistrát hlavního města Prahy, Mariánské náměstí 2, Praha 1 – sál zastupitelstva, 1. patro

Brno

6. října 2020 / VIDA! science centrum, Křížkovského 554/12, 603 00 Brno – multifunkční sál

Nová zelená úsporám a Dešťovka

Získejte praktické informace k dotačním programům. Bezplatná informační setkání pořádnáme opět od září ve spolupráci se samosprávami krajů, měst a obcí.

Praha 6

9. září 2020 (17.30) / Rezidence Podbaba, Lindleyova 2822/2

Vyšší Brod

10. září 2020 (17.00) / Zasedací místnost Městského úřadu, Míru 250

Úvaly u Prahy

16. září 2020 (17.00) / Dům s pečovatelskou službou, nám. Svobody 1570

Jak na ex-post monitoring udržitel- nosti vodo hospodářských projektů (OPŽP)

Získali jste dotaci na vodo hospodářský projekt z prioritní osy 1 Operačního programu Životní prostředí? Na bezplatném semináři vás provedeme metodikou udržitel- nosti a způsobem kontroly projektů po dobu udržitel- nosti v souladu s podmínkami rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Brno

8. října 2020 (9:30–14:00) / Hotel Myslivna, Nad Pisárkami 276/1

Praha

12. října 2020 (9:30–14:00) / Hotel ILF, Budějovická 15/743

19. října 2020 (9:30–14:00) / Hotel ILF, Budějovická 15/743

WORKSHOP

Domovní čistírny odpadních vod – zkušenosti s přípravou a realizací dotačních projektů

Zástupcům měst a obcí poradíme, kde a jak vybudovat soustavy domovních čistíren odpadních vod s dotační podporou SFŽP ČR.

Praha

14. října 2020 (10:00–13:00) / Český svaz vědeckotechnických společností, z. s., Novotného lávka 200/5, Praha 1

www.dotacedestovka.cz www.narodniprogramzp.cz www.opzp.cz www.novazelenausporam.cz

Odebírejte **Prioritu** v elektronické podobě!

Spotřebujeme **méně** papíru, nafty a energií

Dostanete ji **hned** v den vydání

Přistane vám **do e-mailu**

priorita.cz

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Operační program Životní prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Priorita | měsíčník Státního fondu životního prostředí ČR | vydává Státní fond životního prostředí ČR, rezortní organizace Ministerstva životního prostředí | ročník 13 | číslo 9 | září 2020 | časopis je distribuován bezplatně, pouze na území ČR | **adresa redakce:** Olbrachtova 2006/9, 140 00 Praha 4 | **kontakt na redakci:** priorita@sfzp.cz | **objednávky:** www.sfzp.cz, www.opzp.cz | **redakce:** šéfredaktor: Jan Rödling; redaktorka: Barbora Scheinherrová; grafická úprava: Eva Štanglová | **Fotografie na titulní straně:** Vojta Herout | **číslo registrace:** MK ČR E 18178 | Tento časopis je tištěn dle ekologických standardů. | Texty z časopisu Priorita je možné přetiskovat za předpokladu uvedení autora a zdroje.

Prosíme o správné vytrídění recyklovatelného obalu i časopisu.